

Talousarvio 2025

TALOUSSUUNNITELMA

2026–2028

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin
palvelualue

Sisällysluettelo

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue.....	1
Palvelualueen tuloslaskelmat.....	7
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto- ja tukipalvelut.....	9
Varhaiskasvatuspalvelut.....	15
Perusopetuspalvelut.....	20
Vapaa-aikapalvelut.....	23
Investoinnit.....	28
Riskien hallinta.....	29

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue

Vastuutaho: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Palvelualuejohtajan katsaus

Vuoden 2025 osalta suuri painoarvo tulee olemaan strategisten ohjelmien toteuttamisessa. Ohjelmien tavoitteet ovat palvelualueen kehittämistyön pohjana nyt ja tulevina vuosina. Uutta toteutukseen tuo se, että toimenpiteet avataan eri ikäryhmien osalta erikseen. Lasten ja nuorten osalta on jo paljon toimintamalleja, mutta työikäisten ja ikäihmisten toimintamalleja kehitetään lisää. Ikäihmisten osalta määräaikainen senioriohjaaja on tuonut hyvän lisäyksen ikäihmisten osallisuuteen ja toiminnallisuuteen. Senioriohjaaja on tullut tarpeeseen ja tätä hyvää työtä haluamme jatkaa myös seuraavina vuosina.

Varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja vapaa-aikapalveluihin jokaiselle kohderyhmälle kuulluksi tulemisen malli. Valtuustossa hyväksytyjen suunnitelmista muokataan uutta hyvinvointisuunnitelma mallia. Ennakoivaan hyvinvointiin pureudutaan liikunnan, ruoan, mielen ja päihdetyön kautta. Yhtenä osa-alueena kiusaamisen ehkäisemisen- ja päihdetyön suunnitelma. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen puututaan someturva-ohjelman avulla kaikilla kouluilla. Perhekeskustyön kehittämistä jatketaan ja tässä on elintärkeä yhteistyö uuden hyvinvointialueen kanssa. Kuntalaisten harrastustoiminnan kehittäminen ja mahdollistaminen eri tavoin jatkuu vuoden 2025 aikana. Monta luontoa-opintokokonaisuus etenee varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta lukuvuoden 2024–2025 aikana ja laajentuen koskettamaan myös muita kohderyhmiä seuraavina vuosina.

Syksystä 2024 lähtien opetussuunnitelman mukaista uimaopetusta järjestetään kunnan ulkopuolella oman uimahallin peruskorjauksen takia. Oppilaiden uimahallikuljetukset tuo lisäyksiä kuljetuskustannuksiin. ICT-kustannukset ovat myös nousevat, koska toteutamme tieto- ja viestintäteknologiastrategian mukaista oppilaiden henkilökohtaisten laitteiden hankintaa. Kustannuksien kallistuminen näkyy materiaaleissa, ostoissa sekä koululaiskuljetuksissa.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen tehtävänä on omalla työllään, yhdessä muiden toimijoiden kanssa, pyrkiä varmistamaan kokonaisvaltainen ja monialainen hyvinvointityö ja huomioida maakunta- ja SOTE-uudistuksen vaikutukset toimintaympäristöön. Muutoksessa sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen keskeinen tehtävä on toiminnallisuuden varmistaminen, jotta kuntaan jäävät peruspalvelut vastaavat mahdollisimman hyvin kuntalaisten tarpeisiin.

Varhaiskasvatuksessa toimintaa kehitetään ja sopeutetaan joustavasti vastaamaan hoidontarvetta. Osallistumisasteen nousu on myös mahdollinen vuoden 2025 aikana, jolla voi olla vaikutusta paikkojen saatavuuteen. Varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen vaikuttaa paljon asiakkaiden valinnat, joten sen ennustettavuus on usein vaikeaa. Perusopetuksessa vuoden 2025 palveluverkkomuutos muokkaa palveluverkkoa. Tiilikankaan koulun oppilaat ja henkilökunta sijoitetaan uusiin tiloihin 1.8.2025. Vuoden 2024 aikana on tehty koulupiiri- ja oppilasennusteiden tarkastelua tulevien vuosien oppilasvirtojen ohjausta varten. Lukuvuonna 2024–2025 perusopetuksessa 2 380 oppilasta. Edelliseen lukuvuoteen verrattuna vähennystä 53 oppilasta. Oppilaiden tuen tarve ja koulupudokkuus on asioita, joihin etsimme ratkaisuja sekä toimintamalleja myös tulevana vuonna. Palvelun uudet toimintamallit esimerkiksi koulupudokkuuden ehkäisyä varten perustetut ryhmät ovat olleet hyvä lisätukimuoto palvelun sisällä.

Palvelualueen valmiussuunnitelma hyväksyttiin syksyllä 2024 sivistys- ja hyvinvointivaliokunnassa. Valmiussuunnitelman liitteiden päivittämistä jatketaan ja lisäämme toimintakortteja. Hyväksytty valmiussuunnitelma vaatii myös jalkauttamisen palvelualueen yksiköihin vuoden 2025 aikana.

Palvelukuvaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminta on pääosin lakisääteistä tai lailla ohjattua. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueista. Vapaa-aikapalveluiden vastuualue pitää sisällään nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä pakolais- ja maahanmuuttoasioiden kokonaisuudet. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue vastaa kyseessä olevien vastuualueiden toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä, päätösten valmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminnan painopiste on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista, oppimisesta ja sivistyksestä sekä mahdollistaa kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen palvelulupaukset

Varhaiskasvatus

Tarjoamme lapsiystävällistä palvelua ja meille mahtuu hirveen monta luontoa.

- Kohtaamme jokaisen lapsen
- Kuuntelemme ja kasvatamme yhdessä
- Toimimme luotettavasti ja teemme turvallista arkea
- Teemme saumatonta yhteistyötä eri ammattilaisten kanssa

Perusopetus

Osallistumme ja opimme yhdessä uusissa ympäristöissä tulevaisuutta varten.

- Huomioimme opetuksessa oppilaiden yksilölliset tiedot ja taidot
- Varmistamme oikea-aikaisen kasvun ja oppimisen tuen
- Hyödynnämme kaikkien osaamista ja vahvuuksia
- Tuemme vanhemmuutta

Vapaa-aikapalvelut

Mahdollistamme kuntalaisille omanlaista, onnellista ja yhteisöllistä arjen hyvinvointia.

- Edistämme kuntalaisten vapaa-ajan toimintaa ja harrastamista
- Kehitämme yhdessä ja monialaisesti hyvinvointia tukevia rakenteita
- Tuemme kuntalaisten aktiivista ja turvallista elämää

Palvelusuunnitelma 2025

Hollolan varhaiskasvatuksessa edistetään lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä lapselle tärkeiden aikuisten kanssa. Lapsi aloittaa kotoisan polkunsu ympärillään luotettavat ja turvalliset varhaiskasvatuksen aikuiset.

Varhaiskasvatukseen mahtuu monta luontoa - moniammatillinen henkilöstö huomioi jokaisen lapsen yksilönä mahdollistaen lapsen hyvän päivän toteutumisen. Varhaiskasvatus tarjoaa perheystävällistä palvelua eolisissa ja kotoisissa oppimisympäristöissä, vehreän luonnon juurella.

Kouluissa oppiminen perustuu aktiiviseen toimintaan ja yhdessä tekemiseen lapsia ja perheitä osallistamalla. Oppimisella on monta luontoa. Koulut ja lähiympäristö on tehty toimintaa varten. Nykyaikaiset opetuskokonaisuudet murtavat rajoja. Oppilaat kohdataan yksilöinä heidän koulupolullaan.

Hollolan vapaa-aikapalveluiden toiminnan keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen. Tarjolla on kaikille toimivat ja laaja-alaiset, aikaan ja ilmiöihin reagoivat palvelut, joista löytyy jokaiselle jotakin. Vapaa-aikapalveluiden tärkein tehtävä on mahdollistaa kuntalaisille moninaiset mahdollisuudet omanlaiseen vapaa-ajan viettoon ja hyvinvoinnin tukeen. Tähän pääsemme tekemällä asioita yhdessä kuntalaisten, yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille 2026–2028

Palvelualueen toiminnassa painottuvat kehittämismyönteisyys, tulevaisuusorientaatio, ennakointi ja yhdessä tekeminen. Tulevien vuosien osalta asiakasmäärien muutokset ja niiden vaikutukset. Henkilöstömäärää seurataan ja suhteutetaan vastamaan asiakastarvetta. Asiakaskohtaamiset ja -kokemus on ollut aikaisempina vuosina keskiössä ja niiden kehittämistä jatketaan yhdessä palvelualueen esihenkilöiden kanssa. Palvelualueen strategista ohjelmista syntyy jatkumo tulevien vuosien hyvinvointityölle.

Toiminnalliset tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Taloussuunnitelmaan sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Tavoitteen toteuttamiseen tarvittava määräraha
<p>Digikompetenssin vahvistaminen</p> <p>Kehitetään uusia ja vanhoja käytänteitä, malleja, toimintatapoja, työn/palvelun tekemisen/toteuttamisen tapoja.</p> <p>Hyödynnetään uusia digitaalisia areenoja toiminnan toteuttamisessa.</p> <ul style="list-style-type: none"> osaamisen hankkiminen ja kehittäminen (henkilöstö, lapset ja nuoret) uudet kyvyt, valmiudet, keinot ja tavat toimia ja toteuttaa toimintaa sekä asiakaspalvelua kyvykkyys toimia tavoitteellisesti digitaalisissa ympäristöissä vahvistuu. 	<p>Varhaiskasvatuksessa 1 digilaitte/7 lasta</p> <ul style="list-style-type: none"> lähtötaso 90 % tavoitetaso 100 % <p>Henkilökohtainen digilaitte käytössä kaikilla 3–6 - ja 7–9 - luokkalaisilla</p> <ul style="list-style-type: none"> lähtötaso 3–5 ja 7–8 luokkalaisilla digilaitte <p>Perusopetuksen opetushenkilöstöllä henkilökohtainen työpuhelin</p> <ul style="list-style-type: none"> lähtötaso 75 %, tavoitetaso 2025 100 % <p>Varhaiskasvatuksella ryhmäkohtainen puhelin käytössä</p> <ul style="list-style-type: none"> Lähtötaso 70 %, tavoitetaso 100 % 	<p>Digilaitteiden vuokrat 3–6 - luokkalaiset ja 7–9 luokkalaiset sekä varhaiskasvatus.</p>

Vastuutaho: **Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä**

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Ympäristökasvattajien ja aktivaattorien toiminta Hollolassa.	Lähtötaso: Kaikissa varhaiskasvatussyksiköissä on luontoaktivaattoreita tai kestävän kehityksen kehittämisryhmän jäseniä. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on koulutettu henkilöitä koko vastuualueen kokonaisresurssiksi. Tavoitetaso: Vastuuhenkilöt tapaavat säännöllisesti, koulutautuvat ja jalkauttavat toimintatapoja omissa yksiköissään suunnitelmallisesti.
Vastuutaho: Varhaiskasvatuspäällikkö, rehtorit	
Ympäristö- ja ilmastoasiat tilaisuuksissa ja tapahtumissa.	Lähtötaso: Kunnan omana toimintana järjestettävissä tapahtumissa ympäristö- ja ilmastoasiat huomioidaan. Tavoitetaso: Kiinnitetään kunnan avustamien ja yhteistyössä toteuttamien tapahtumien järjestelyissä huomiota jätehuollon ja lajittelun järjestämiseen ja ohjeistamiseen sekä energiankulutuksen ja päästöjen minimoimiseen. Tarjoiluissa suositetaan kasvis- ja lähiruokaa. Mahdollistetaan ja kannustetaan etsimään vaihtoehtoisia kulkutapoja yksityisautoille.
Vastuutaho: Vapaa-aikapäällikkö	
Ympäristönäkökulmien huomioiminen yhdistysten avustuksissa.	Lähtötaso: Ympäristönäkökulmaa ei ole huomioitu avustuskriteereissä. Tavoitetaso: Esitetään yhdistyksille avustushakemusten yhteydessä kysymys ympäristöasioiden huomioimisesta ja kannustetaan avustuksia hakevia/saavia yrityksiä huomioimaan ilmasto- ja ympäristönäkökulmat omassa toiminnassaan.
Vastuutaho: Vapaa-aikapäällikkö	

Materiaalien kestävyys, uudelleenkäyttö ja kierrätys.

Lähtötaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys – toimintamallin rakentaminen on aloitettu.

Tavoitetaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys – toimintamalli on valmis. Uusien määräysten mukaisen lajittelun toteuttaminen yksiköissä, lajittelu osana kasvatustyötä mahdollistuu.

Vastuutaho: Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastuualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella.

Luonnon hyödyntäminen opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.

Lähtötaso: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa hyödynnetään lähiympäristöä oppimisympäristönä.

Tavoitetaso: Koko kunta oppimisympäristönä. Lähiympäristön mahdollisuuksia hyödynnetään opetuksessa ja oppimisessa sekä leikkiympäristönä laajemmin.

Vastuutaho: Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastuualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella.

Ympäristökasvatusohjelman valmistelu ja käyttöönotto.

Lähtötaso: Monta luontoa-opinpolku suunnitelmaa jalkautetaan arkeen. Monta luontoa opinpolku toteutuu varhaiskasvatustoiminnassa.

Tavoitetaso: Monta luontoa opinpolku toteutuu varhaiskasvatuksen- ja perusopetuksen toiminnassa. Ympäristö- ja ilmastokasvatuksella edesautetaan ajattelu- ja toimintamallien muuttumista.

Vastuutaho: Varhaiskasvatuspäällikkö ja rehtorit

Koulujen ja päiväkotien liittäminen ympäristöohjelmiin.

Lähtötaso: Hämeenkosken päiväkodilla on geopark- status ja alkuluokat ovat mukana Geopark-toiminnassa. Toimintaa pyritään kehittämään ja laajentamaan edelleen.

Tavoitetaso: Ylläpidetään toimintaa nykyisessä laajuudessa ja mahdollistetaan toiminnan laajentuminen palvelualueella.

Vastuutaho: Varhaiskasvatuspäällikkö ja rehtorit

**Seudullinen sivistyspalveluiden yhteistyö
hyvinvointiverkostonä.**

Lähtötäso: Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esimerkiksi alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä).

Tavoitetäso: Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esimerkiksi alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä).

Vastuutaho: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Palvelualueen tuloslaskelmat

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue

Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	Muutos %	Taloussuun- nitelma 2026	Taloussuun- nitelma 2027	Taloussuun- nitelma 2028
Toimintatuotot	4 385 895	3 679 600	3 566 700	-3,1%	3 923 000	3 926 100	3 929 300
Myyntituotot	2 317 166	2 120 800	1 931 900	-8,9%	1 976 700	1 979 800	1 983 000
Maksutuotot	1 225 360	1 092 500	900 000	-17,6%	1 200 000	1 200 000	1 200 000
Tuet ja avustukset	743 249	388 500	668 500	72,1%	663 500	663 500	663 500
Muut toimintatuotot	100 120	77 800	66 300	0,0%	82 800	82 800	82 800
Toimintakulut	-57 169 424	-56 721 600	-57 981 700	2,2%	-59 921 800	-60 917 400	-62 131 700
Henkilöstökulut	-28 823 037	-28 995 700	-29 677 800	2,4%	-29 931 200	-30 385 600	-30 993 600
Palvelujen ostot	-14 523 089	-13 915 600	-14 776 400	6,2%	-15 168 700	-15 437 800	-15 744 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 139 513	-1 195 200	-1 126 100	-5,8%	-1 170 600	-1 190 400	-1 212 600
Avustukset	-1 568 657	-1 593 300	-1 487 500	-6,6%	-1 517 300	-1 547 600	-1 578 600
Muut toimintakulut	-11 115 129	-11 021 800	-10 913 900	-1,0%	-12 134 000	-12 356 000	-12 602 100
TOIMINTAKATE	-52 783 530	-53 042 000	-54 415 000	2,6%	-55 998 800	-56 991 300	-58 202 400
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 966	0	0	0%	0	0	0
VUOSIKATE	-52 785 496	-53 042 000	-54 415 000	2,6%	-55 998 800	-56 991 300	-58 202 400
Poistot ja arvonalentumiset	-80 146	-47 300	-49 000	3,6%	-40 000	-40 000	-40 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-80 146	-47 300	-49 000	3,6%	-40 000	-40 000	-40 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-52 865 643	-53 089 300	-54 464 000	2,6%	-56 038 800	-57 031 300	-58 242 400

Arvio vastuualuekohtaisesta määrärahan jakautumisesta

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto

	TP 2023	TA 2024	TA2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	683 786	355 000	607 700	607 700	607 700	607 700
Toimintakulut	-1 827 491	-1 543 500	-1 967 700	-2 007 000	-2 047 400	-2 088 200
TOIMINTAKATE	-1 143 706	-1 188 500	-1 360 000	-1 399 300	-1 439 700	-1 480 500

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	949 700	1 003 600	961 000	961 000	961 000	961 000
Toimintakulut	-18 193 122	-17 975 400	-18 613 000	-18 763 600	-18 938 000	-19 314 400
TOIMINTAKATE	-17 243 422	-16 971 800	-17 652 000	-17 802 600	-17 977 000	-18 353 400

Perusopetuspalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	2 053 476	1 897 900	1 658 500	1 658 500	1 658 500	1 658 500
Toimintakulut	-32 571 716	-33 357 000	-33 692 800	-34 021 000	-34 700 100	-35 393 800
TOIMINTAKATE	-30 518 240	-31 459 100	-32 034 300	-32 362 500	-33 041 600	-33 735 300

Vapaa-aikapalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	698 933	423 100	339 500	695 800	698 900	702 100
Toimintakulut	-4 577 095	-3 845 700	-3 708 200	-5 130 200	-5 231 900	-5 335 300
TOIMINTAKATE	-3 878 162	-3 422 600	-3 368 700	-4 434 400	-4 533 000	-4 633 200

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto- ja tukipalvelut

Vastuutaho: **Minna Säkkinen-Salminen**, palvelupäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen hallinto- ja tukipalveluiden tehtävänä on toimia palvelualueen yleisenä suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelimenä; Hallinto- ja tukipalveluiden tehtävänä on luoda palvelualueelle tehokkaat ja taloudelliset toiminnan edellytykset tuottamalla tarpeenmukaiset palvelut.

Hallinto- ja tukipalveluiden tehtäviin kuuluvat muun muassa palvelualueen johtaminen ja kehittäminen, valiokuntatyöskentely, sidosryhmäyhteistyö, sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu, erilaiset yleis- ja oppilashallinnon prosessit, LAPE-toiminta ja perhekeskuskehittäminen. Lisäksi hallinto- ja tukipalvelut tuottavat koululaiskuljetusten suunnitteluun ja teknisentyön tilojen koneiden, laitteiden ja käsityökalujen huoltoon ja kunnossapitoon liittyvät palvelut.

Toiminta- ja järjestelmäympäristössä tapahtuneiden muutosten myötä vuonna 2024 on tehty paljon uudistamis- ja kehittämistyötä. Olemme uudistaneet mm. sijoitettujen lasten tiedonsiirtoihin liittyviä käytänteitä sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan prosesseja. Aamu- ja iltapäivätoiminnan päätösten tekeminen on vaihdettu Efficasta Primukseen ja sen seurauksena on tarvinnut tehdä kokonaisprosessin tarkastelua ja edelleen kehittämistä. Perhekeskuskehittämisessä on valmisteltu ja toteutettu muun muassa sähköisen perhekeskuksen (Omaperhe.fi) käyttöönottoa ja ammattilaisille suunnattua hyvinvointiseminaaria.

Koululaiskuljetusten osalta vuonna 2024 ajankohtaista on ollut joukko-, palvelu- ja asiointiliikenteen kehittäminen. Koululaiskuljetusten reittejä ja kaluston käyttöä on uudelleen suunniteltu ja toimintaa on tehostettu. Tämä tulee jatkumaan edelleen tulevina vuosina. Olemme myös kehittäneet koululaiskuljetusten sähköistä toiminnanohjausjärjestelmää ja siihen liittyviä lisäosia/appeja yhdessä palveluntuottajan kanssa. Kehittämistyön tuloksena on syntynyt parempia, tehokkaampia ja helppokäyttöisempiä sovelluksia, jotka lisäävät informaatiota eri sidosryhmille. Ajankohtaista on ollut myös toiminnanohjausjärjestelmän kilpailuttamisen valmistelu ja koululaiskuljetuksiin liittyen on päivitetty periaatteet sekä tehtävä- ja vastuunjakotaulukkoa.

Paremmen asiakaspalvelun, prosessien suoraviivaistamisen sekä tiedon ajantasaisuuden ja sitä kautta tietosuojan ja turvan parantamiseksi on tehty järjestelmäkehitystyötä Visma InSchool Primus/Wilma ja MunSchool -järjestelmiin.

- **DVV-rajapinnan käyttöönotto**

Rajapinnan käyttöönoton myötä oppilaiden ja huoltajien henkilötieto päivittyy Primukseen suoraan Digi- ja väestöviraston järjestelmästä. Toiminnallisuuden myötä meillä on käytettävissä entistä ajantasaisempi ja luotettavampi tieto, kun manuaalisen päivityksen virhealttius poistuu. Lisäksi tieto turvakiellon virallisesta tilasta siirtyy oikein tarvittaviin järjestelmiin. Näin ollen käyttöönottoprojektin myötä tiedon ajantasaisuus, automaattisuus ja luotettavuus on lisääntynyt merkittävästi. Tiedon oikeellisuus/ajantasaisuus on ehdottoman tärkeää koska oppilashallintojärjestelmän tietoja käytetään päätösten, tiedonsiirtojen ja laskutusten pohjalla.

- **Suomi.fi -palveluväylän käyttöönotto**

Suomi.fi-tunnistus ja -valtuudet palvelun käyttöönoton myötä huoltajille ei tarvitse enää luoda manuaalisesti avainkoodeja Wilma-tunnusten luomista varten. Huoltajat tunnistautuvat oppijan huoltajiksi Suomi.fi-palvelun kautta ja saavat saman tien Wilman käyttöoikeudet. Huoltajatunnuksen teko onnistuu heti kun lapsen tiedot ovat luotettuina oppilashallintojärjestelmään (Visma InSchool Primus/Wilma). Tällä tavalla toimistosuhteiden ja pääkäyttäjien luonti- ja päivitysvastuu poistuu, joka tehostaa työskentelyä.

- **MunApp-sovellus oppilaan katseluoikeudella**
MunApp –sovellus koululaiskuljetuksiin on toteutettu nyt myös oppilaille katseluoikeudella. Koululaiskuljetusten toiminnanohjausjärjestelmään on kehitetty uusi oppilaan näkymä palvelemaan erityisesti erilliskuljetuksessa kulkevia oppilaita. Toiminnallisuus myös yksinkertaistaa koululaiskuljetuksiin liittyviä hallinnollisia prosesseja. Kehitystyön tuloksena erilliskuljetuksissa kulkeva oppilas voi omilla tunnuksillaan nähdä MunApp-sovelluksessa omat kuljetustiedot (auto, noutoaika). Jatkossa edelleenkin ainoastaan huoltaja pystyy tekemään tarpeettomien kyytien perumisen. Uudistuksen myötä kaikilla käyttäjäryhmillä on omat näkymät koululaiskuljetuksiin ja sama tieto on reaaliaikaisesti kaikkien käyttäjäryhmien nähtävissä/käytettävissä.
- **Kansalliset poissaololuokitukset ja poissaoloseuranta**
Perusopetuslain ja opetussuunnitelman muutosten myötä opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä ja seurata oppijoiden poissaoloja sekä puuttua niihin aiempaa suunnitelmallisemmin. Päijät-Hämeessä ja siten myös Hollolassa on otettu käyttöön yhtenäinen seudullinen poissaolojen puuttumisen malli elokuussa 2024. Visma InSchool Primus/Wilmaan on rakennettu Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen mallin mukaiset poissaololuokitukset, poissaolokooste-toiminnallisuus sekä poissaolo- ja reagointiraportit rehtoreille ja varhaisen puuttumisen reagointilomake luokanvalvojalle. Toiminnallisuuden avulla oppilaiden poissaoloja pystytään seuraamaan suunnitelmallisesti niin, että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen. Toiminnallisuuden käyttöönoton myötä saamme standardoitua dataa, jota on mahdollista hyödyntää useista eri näkökulmista. Lisäksi on päivitetty ja uudistettu tuntimerkintöjä Wilmassa.
- **Koski-tietovaranto**
Opetushallituksen ylläpitämään valtakunnalliseen Opetuksen ja koulutuksen tietovaranto Koski edellyttää meiltä jatkuvia kehittämistoimia, jonka pohjalta aikaisemmin käyttöönotettuihin tiedonsiirtoihin liittyviä prosesseja ja ohjeita on korjattu.

Ajankohtaisena on ollut tehtäväkuvien ja -nimikkeiden uudistaminen hallinto- ja tukipalveluiden osalta. Tehtäväkuvia tarkastelemalla ja palvelusopimuksia laatimalla on pyritty varmistamaan muun muassa palveluiden ja tehtävien toimintavarmuus erilaisissa poikkeustilanteissa kuten poissaolot ja työsuhteen päätyminen. Lisäksi muutoksilla on pyritty vastaamaan sekä palvelutarpeessa tapahtuneisiin että toiminnallisiin muutoksiin palvelualueella.

Vuoden 2024 aikana on jatkettu arkistoinnin toisin sanoen asiakirjojen säilyttämisen; palvelualueen hankkiman, tuottaman, käyttämän ja säilyttämän tiedon hallintaan liittyvää kehittämistä. Palvelualueen paperiarkistoja on seulottu ja järjestelty. Palvelualueelle on valmisteltu arkistoinnin manuaalia yhdessä konsernipalveluiden kanssa. Tällä tavoin palvelualueella on varauduttu arkistoinnin sähköistämiseen (digitointi), jota päästään toivottavasti toteuttamaan vuonna 2025.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueella on ollut keskeinen rooli hyvinvointialueuudistuksessa. Uudistus on tuonut muutoksia palvelualueen palvelutuotantoon ja siten sillä on ollut vaikutuksia edelleen muun muassa sopimukseen. Hyvinvointialueuudistuksen ja sitä seuranneiden lakimuutosten myötä muutama asia on edelleen prosessissa, kuten kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain nojalla toteutettava kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen liittyvät vastuu ja sopimus kysymykset.

Hallinto- ja tukipalvelut on ollut aktiivisesti rakentamassa positiivista työnantajamielikuvaa osallistumalla erilaisiin rekrytointitapahtumiin sekä organisoimalla ja toteuttamalla kuukausittain nonstop-sijaishaastatteluita varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen lyhytaikaisiin sijaisuuksiin. Tällä tavoin pyrimme varmistamaan osaavan työvoiman saannin nyt ja tulevaisuudessa.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen hallinto- ja tukipalvelut on osallistunut aktiivisesti palvelualueen ylittävään yhteistyöhön. Olemme osallistuneet aktiivisesti erilaisten kuntatasoisten prosessien ja asioiden kehittämiseen kuten hyvinvointityöryhmän työskentely, ilmastotyö/ilmastosuunnitelman laatiminen, henkilöstöetuksien valmistelu, kuntatasoisen EVA-ohjeen laatiminen, tietosuojaja- ja turvatyö, verkkosivuiden uudistus sekä digiturvamallin toteuttaminen.

Yleisesti ottaen palvelualueen toiminta elää vahvaa muutoksen aikaa ja muutoksilla on laajakantoiset vaikutukset myös hallinto- ja tukipalveluiden toimintaan. Sen vuoksi toimintaa ja järjestelmiä on uudistettu toimijoiden tiiviissä yhteistyössä ja muutoksiin on etsitty ratkaisuja ketterästi/luovimalla.

Vastualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Talouden tasapainotusohjelman vaateisiin hallinto- ja tukipalvelut pyrkivät vastaamaan kilpailuluokilla, sopimuksia tarkastelemalla ja toimintaa edelleen kehittämällä. Keskeiseksi tässä nousee muun muassa koululaiskuljetusten edelleen tehostaminen:

- Siirrämme oppilaita erilliskuljetuksesta joukkoliikenteeseen niin paljon kuin mahdollista.
- Suunnitellaan ja optimoimme koululaiskuljetusreitit / autokiertoja paremmin ja tehokkaammin.
- Hyödynnämme ja jaamme omaa kalustoa yhdessä muiden kuntien kanssa, yhteistyö muun muassa palvelu- ja asiointiliikenteen kanssa, mahdollisuus jakaa kustannuksia, kesäaikana sekä koulujen toiminta-aikana.
- Taksi ja yksikulkuoikeuksien tarkastelu ja mahdollisuuksien mukaan vähentäminen.
- Mahdollisten odotustuntien käyttö ja kuljetusoppilaiden kävelyttäminen reitin varteen, jolloin vähennetään kotipihasta ja "ovelta" noutoja, ja yksi auto ehtii hakemaan enemmän oppilaita tuntia kohden (taksien käytön vähentäminen)

Lisäksi pyrimme kehittämään vaikuttavia lapsia, nuoria ja perheitä hyödyttäviä perhekeskuspalveluita, huomioiden yhteensovittava toiminta ja johtaminen:

- Perhekeskusmanuaalia ja palvelukarttaa hyödynnetään palveluohjauksen ja verkostomaisen työskentelyn välineinä kaikissa toimintayksiköissä.
- Vahvistetaan ja laajennetaan kohtaamispaikkatoimintaa; kohtaamispaikkatoiminta mahdollistaa osallisuuden, vertaisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksen kaikissa ikäryhmissä osana perhekeskuksen palveluverkostoa. Huolehditaan tarvittavasta tilasuunnittelusta, siihen liittyvästä kokonaisuuden johtamisesta, koordinaatiosta, palveluiden ja toimintojen yhteensovittamisesta sekä osaamisesta.
- Omaperhe.fi (sähköinen perhekeskus) hyötypotentialin hyödyntäminen kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi (ennaltaehkäisevä, varhainen tuki).
- Selkiytetään perhekeskuksen tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja varmistamiseksi. Vahvistetaan ymmärrystä siitä, että perhekeskuskehittäminen on kaikkien yhteistä työtä; lasten, nuorten, vanhempien, ammattilaisten, johtajien ja päättäjien kumppanuutta.
- Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen ja laajentaminen; Tarkastellaan erilaisia tilasuunnittelun vaihtoehtoja fyysisen perhekeskuksen toteuttamiseksi.

Oppimisen tuki uudistuu kaikilla koulutusasteilla. Opetus- ja kulttuuriministeriössä on käynnissä lakimuutokset, joiden myötä oppimisen tuen järjestelmä uudistuu sekä esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa että ammatillisessa koulutuksessa. Esi- ja perusopetusta koskevien muutosten on tavoitteena astua voimaan 1.8.2025. Muutos edellyttää uusien käytänteiden luomista ja ohjeiden päivittämistä. Muutoksella on merkittävät vaikutukset myös tilastointiin. Uudistuksen seurauksena oppilashallintojärjestelmä tulee päivittää vastaamaan muutoksia. Uudistus vaikuttaa muun muassa:

- Wilman tulosteisiin
- Päätöspohjiin
- Pedagogisiin asiakirjoihin
- Ohjeisiin

Vuodelle 2025 kohdentuu useampi uuden järjestelmän käyttöönotto; henkilöstö- ja työsuhtetiedot järjestelmä Personec ESS, talouden ja toiminnanohjaus järjestelmä Raindance, matka- ja kulunhallinnan järjestelmä M2 sekä Intrauudistus. Kaikilla järjestelmäuudistuksilla on merkittävät vaikutukset hallinto- ja tukipalveluiden toimintaan, joka tulee edellyttämään järjestelmien hallintaan liittyvän osaamisen vahvistamista sekä toimintamallien, prosessien ja ohjeiden päivittämistä.

Hallinto- ja tukipalveluissa varaudutaan ja valmistellaan sähköisen arkistoinnin käyttöönottoa. Sähköinen arkistointi yleistyy, mutta paperiarkistot ovat vielä kauan osa arkistointia. Valmistaudumme elämään niin sanottua hybridivaihetta, jossa meillä on sekä sähköistä että analogista arkistointia.

Yhteistyössä Tietohallintopalveluiden kanssa jatketaan koulujen langattoman verkon (Wlan) uusimista. Projekti pitää sisällään tukiasemien ja kytkimien uusinnan sekä verkon hallinnan siirtymisen kokonaan pilveen.

Keskeisiä hallinto- ja tukipalveluiden talouteen liittyviä muutoksia talousarviovuodella 2025 ovat:

- Vauva- ja muutorahan odotettua pienemmäksi jäänyt kysyntä
- Wellamo-opiston opetustuntimäärän vähentyminen
- Musiikkipiston ja konservatorion avustuspäärahasta lisäminen
- Sähköisen arkistointiprojektin käynnistäminen
- Toimistosuhteiden palkankohdentaminen hallinto- ja tukipalveluihin
- Muutokset sisäisessä ja ulkoisessa laskutuksessa ja vuokrissa.

Vastuualueen palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille

Erilaisista toimintaympäristöön kohdistuvien muutosten takia hallinnon palvelukokonaisuuden muutoksiin varaudutaan kulloisenkin tilanteen vaatimalla tavalla, ensisijaisesti hyödyntämällä luovia ratkaisuja ja olemassa olevaa työntekijäresurssia sekä tehtävänkuvia päivittäen. Keskeisellä sijalla muutoksissa tulee olemaan myös erilaiset oppilashallintojärjestelmiin kohdistuvat järjestelmätekniset ratkaisut, jotka tulee vaatimaan lisätyöpanosta hallintopalveluilta.

Perhekeskuskehittäminen ja sitä kautta osallisuuden vahvistaminen nousevat myös kehittämisen keskiöön. Tarkastellaan ja mahdollistetaan kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen ja laajentaminen; erilaiset tilasuunnittelun vaihtoehdot fyysisen perhekeskuksen toteuttamiseksi.

Tämänhetkisen tiedon valossa taloussuunnitelmavuosille sijoittuu Hollola talon toteutus osana keskuskortteleiden kehityssuunnitelmaa. Hollola talo tulee valmistuttuaan yhdistämään kunnan virasto- ja toimitilat. Suunnitelmissa on valmistuttuaan siten vaikutuksia myös koko sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen hallintoon ja sen toimintaan.

Arvio määrärahan jakautumisesta palveluittain

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	4 863	5 000	0
Toimintakulut	-648 847	-768 300	-1 147 200
TOIMINTAKATE	-643 985	-763 300	-1 147 200
Wellamo-opisto	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-225 141	-282 900	-225 200
TOIMINTAKATE	-225 141	-282 900	-225 200
Musiikkitoimi	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-119 689	-120 000	-127 600
TOIMINTAKATE	-119 689	-120 000	-127 600
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hankkeet	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	678 923	350 000	607 700
Toimintakulut	-833 815	-372 300	-467 700
TOIMINTAKATE	-154 892	-22 300	140 000

Erittely vastualueen määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Toimintatuotot	
Vuokratuottojen siirto perusopetukseen	-5
Hanketulojen muutokset	257
Toimintakulut	
Toimistosihteerien palkan kohdistaminen hallintoon	379
Piipahluksen sisäinen laskutus	78
Vuokratukustannusten vähennys	-14
Hankemenojen muutokset	95

Tuloslaskelma

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	683 786	355 000	607 700
Myyntituotot	7 739	0	7 700
Maksutuotot	0	30 000	0
Tuet ja avustukset	671 233	320 000	600 000
Muut toimintatuotot	4 814	5 000	0
Toimintakulut	-1 827 491	-1 543 500	-1 967 700
Henkilöstökulut	-1 054 071	-708 200	-1 191 500
Palvelujen ostot	-426 175	-316 700	-402 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-65 170	-65 000	-42 200
Avustukset	-131 938	-126 300	-134 000
Muut toimintakulut	-150 138	-327 300	-197 900
TOIMINTAKATE	-1 143 706	-1 188 500	-1 360 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 813	0	0
VUOSIKATE	-1 145 518	-1 188 500	-1 360 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 145 518	-1 188 500	-1 360 000

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TA2025
Wellamo-opisto, opetustunteja	9 777	10 498	9 974

Varhaiskasvatuspalvelut

Vastuutaho: **Sanja Pokki**, varhaiskasvatuspäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueella varhaiskasvatuksen tehtävä on järjestää varhaiskasvatusta, joka edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Lähiesihenkilöt vastaavat kentällä varhaiskasvatus-, esiopetus- sekä perhepäivähoidon toiminnasta. Varhaiskasvatuksen hallintopalvelut toimivat tukipalveluna, vastaten sisäisestä ja ulkoisesta asiakaspalvelusta, asiakasmaksujen toteutumisesta, palveluseteliprosessista, yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta, varhaiskasvatuksen tietovarannosta (VARDA) sekä varhaiskasvatuksen kehittämisestä ja laadunarviointi järjestelmästä (VALSSI).

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus. Hollolassa vuorohoitoa eli yö-, ilta- ja viikonloppuhoito järjestetään Salpakankaan päiväkodissa. Esiopetus toteutetaan alkuluokkatoimintana kouluilla perusopetuksen 1–2 vuosiluokkien kanssa. Lasta voidaan hoitaa myös kotona kotihoidon tuella tai huoltaja voi valita lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen.

Avointa varhaiskasvatustoimintaa on tarjottu perheille arkipäivisin kolmessa eri toimipisteessä kunnan kirjastoissa. Avoin varhaiskasvatus on osa lapsi- ja perhepalveluiden kohtaamispaikkatoimintaa ja lapsiperhepalveluita. Varhaiskasvatuksen avoin toiminta on vahvistanut paikkaansa palvelutarjonnassa.

Luonto ja kestäväkehitys ovat näkyvässä roolissa Hollolan varhaiskasvatuksessa. Soramäen päiväkodin yhteydessä toimii luontoryhmä, joka toimii mahdollisimman paljon ulkona ja päiväkodin pihassa olevassa kodassa. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueella on valmisteltu Monta luontoa- opinpolku suunnitelma. Sen tavoitteena on lisätä lähiympäristön mahdollisuuksien hyödyntämistä opetuksessa, oppimisessa ja leikkiympäristönä. Hämeenkosken päiväkoti on saanut Geopark-statusen vuonna 2022. Ohjelma perustuu kriteereihin, joiden saavuttamiseksi kouluttaudutaan, tutustutaan Agenda 2030 -tavoitteisiin, lisätään suunnitelmallisesti ulkona opettamista, retkitoimintaa sekä henkilöstön ja lasten lähiympäristön tuntemusta. Toimintaa pyritään kehittämään ja laajentamaan edelleen. Lisäksi kaikissa varhaiskasvatus yksiköissä on luontoaktivaattorit ja kestävä kehityksen kehittämisryhmän jäseniä. Vastuuhenkilöt tapaavat säännölliset, koulutautuvat ja jalkauttavat toimintatapoja omissa yksiköissään. Luonto - ja ympäristökasvatusosaamista on vahvistettu kunnassa myös tukemalla ympäristökasvattajien opintoja.

Hollolassa on otettu käyttöön digitaalinen kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssi. Sen kautta nostetaan jatkossa kuntakohtaisia vahvuuksia, erilaisia kehityskohteita ja painopisteitä. Valssin tarkoituksena on tukea järjestäjiä ja palveluntuottajia heidän laadunhallinnassaan. Kevään 2024 aikana on toteutettu ensimmäinen määrällinen arviointi, joka kohdistui vuorovaikutuksen sensitiivisyyteen ja ilmaisun tapoihin. Aikaisemmin seudullisesti toteutettujen kyselyiden muotoa tullaan Valssin käyttöönoton takia arvioimaan tulevaisuudessa. Lasten kysely liitetään Seikkaillen Päijät-Hämeessä peliin, joka luodaan Seppo-alustalle.

Hankkeiden avulla tuetaan varhaiskasvatuksen kehittämistä, ja pyritään vastaamaan varhaiskasvatuksesta nouseviin tarpeisiin. Aikaisempina vuosina alkanut digiosaamisen kehittäminen on jatkunut nyt määräaikaisen työntekijän avulla. Myös lasten tuen tarpeisiin on pyritty vastaamaan erilaisten hankkeiden avulla. Ryhmiin on voitu palkata resurssilastenhoitajia mahdollistamaan paremmin lapselle tuki hänen omassa lapsiryhmässään ja päiväkodissaan inklusio ja koulupolku huomioiden. Näillä keinoilla on voitu lyhyessä ajassa havaita ja tunnistaa, että tukitoimet on kohdistettu oikein ja resurssilastenhoitajat ovat tarjonneet riittävän ja oikea-aikaisen tuen. Opetus- ja kulttuuriministeriö / Opetushallitus ohjaa hankerahoituksella varhaiskasvatuksen kehittämisen suuntaviivoja siten, että hankkeissa hyväksi koettujen toimintamallien jatkaminen otettaisiin osaksi kunnan varhaiskasvatuksen pysyvää toimintaa.

Varhaiskasvatuksesta kertyvä tuotto on laskenut merkittävästi viime vuosien aikana hallituksen tekemien tulorajamuutosten myötä. Tuottoja ovat laskeneet myös joka toinen vuosi tapahtuvat indeksitarkastukset, jotka muuttavat tulorajoja, viimeisin vuonna 2024. Näiden seurauksena nollamaksuisten määrä on kasvanut edelleen ja vaikuttanut laskevasti varhaiskasvatuksen maksutuottojen määrään.

Kaikki kunnallisessa varhaiskasvatuksessa näkyvät ilmiöt näkyvät myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirja päivitettiin 1.8.2024 alkaen. Palvelusetelin perushinnan korotukset vuosina 2023 ja 2024 ovat nostaneet palvelusetelikustannuksia ja lisäksi tulorajamuutoksiin perustuvat asiakasmaksujen huojennukset ovat kasvattaneet kunnan tuottajalle maksamaa osuutta. Palvelusetelisääntökirjassa on määritelty, että kunnan viranhaltijan hallintopäätöksen perusteella maksetaan lapsikohtaista palveluseteliä huomioiden lapsen tuen kerroin. Erityisen tuen kerrointa korotettiin 1.8.2024 alkaen. Palvelusetelin arvon tarkastus vuonna 2023 asetti painetta tarkastella myös yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Korotettu kuntalisä tuli voimaan 1.2.2024 alkaen. Toistaiseksi sen vaikutus ei ole ollut merkittävä, mutta yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kehitystä jätetään seuraamaan.

Lakisääteinen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämiseen vaikuttaa alle kouluikäisten lasten määrän kehitys Hollolassa. Laissa säädetään subjektiivisesta oikeudesta varhaiskasvatuspaikkaan, mutta koko ikäluokka ei kuitenkaan käytä varhaiskasvatuspalveluja, vaan vanhempien valinnat ratkaisevat todellisen palvelujen tarpeen. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrään vaikuttaa myös lapsiperheiden muuttokehitys Hollolaan. Hollolassa varhaiskasvatusikäisistä lapsista yli 80 prosenttia on varhaiskasvatuksen piirissä, mikä on valtakunnallisesti korkea. Erityisesti alle 3-vuotiaiden osuus on kasvanut merkittävästi. Osallistumisasteen kasvuun on mahdollisesti vaikuttanut varhaiskasvatusmaksujen pienentyminen. Tulevina vuosina lasten määrä on ennusteiden mukaan laskeva, kun tarkastellaan valtakunnallista syntyvyyden alenemisen kehitystä. Tämä tuo oman haasteensa varhaiskasvatuspaikkojen määrän tarpeen arviointiin tulevaisuudessa.

Valmistautuminen valtakunnalliseen henkilöstörakenteen muutokseen on lähtenyt käyntiin. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävä on perustettu Hollolassa vuonna 2023 ja ensimmäiset varhaiskasvatuksen sosionomit palkattu vuonna 2024. Vapautuvia varhaiskasvatuksen opettajan ja lastenhoitajan tehtäviä vaihdetaan varhaiskasvatuksen sosionomeiksi henkilöstörakenteen niin salliessa. Sosionomien saatavuuden toivotaan olevan opettajia parempi. Hollolan varhaiskasvatus tukee varhaiskasvatuksen lastenhoitajia osallistumista varhaiskasvatuksen sosionomin polkuopintoihin.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Laadukas varhaiskasvatus edistää lapsen iän ja kehityksen mukaista kasvua ja tukee oppimisen edellytyksiä. Lisäksi se ennakoii ja ennaltaehkäisee monia lapsen kasvuun ja oppimiseen liittyviä haasteita. Laadukas varhaiskasvatus on laadukasta pedagogiikkaa ja vuorovaikutusta.

Varhaiskasvatukseen liittyy haasteita, kuten kelpoisen henkilöstön saatavuus. Kelpoisen henkilöstön, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointi, on osoittautunut edelleen haastavaksi ja kelpoisten opettajien puute heikentää pedagogisten tavoitteiden saavuttamista ja kuormittaa henkilöstöä. Varhaiskasvatukseen opettajien saatavuuteen on pyritty vaikuttamaan muun muassa parantamalla varhaiskasvatukseen opettajien palkkausta ja kiinnittämällä huomiota pitovoimatekijöihin. Valtakunnallisesti tilannetta helpottaa, jos yliopistoihin lisätään aloituspaikkoja.

Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta (1183/2021) tuli voimaan 1.8.2022. Muutoksen myötä lakiin kirjattiin lapsen tuen kolmitasoisuus. Lapsella on oikeus saada joko yleistä, tehostettua tai erityistä tukea heti tuen tarpeen ilmettyä. Lakimuutoksen myötä varhaiskasvatukseen erityisopettajan resurssia on kohdennettu vielä enemmän vastaamaan tuen tarvetta sekä lapsiryhmissä että työntekijöiden osaamisen vahvistamisessa. Sekä hankerahalla että kunnan omalla on palkattu resurssilastenhoitajia lapsiryhmiin mahdollistamaan paremmin tuen toteutumisen niissä lapsiryhmissä, joissa on enemmän tuen lapsia. Näin voidaan myös paremmin mahdollistaa inkluusio, tasa-arvoinen ja yhdenvertainen tuen huomioiminen ja tuen kohdentaminen paremmin lasten arjessa. Vuoden 2024 aikana arvioidaan ryhmien toimintaa sekä tuen vaikuttavuutta ja toteutumista. Arvion pohjalta tulee tehdä suunnitelma, miten hyväksi koettujen mallien toteutuminen mahdollistuu jatkossa, mikäli hankerahoituksia ei ole saatavilla.

Henkilöstön poissaolojen seurauksena syntyvä kuormitus ja kelpoisen henkilöstön saatavuusongelmien tuoma osaamisvajе sekä lasten kasvanut tuen tarve vaikuttavat henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin. Tähän kuormittavuuteen vastataan työnohjauksella sekä mahdollistamalla erilaisia koulutusmahdollisuuksia ja – polkuja työhyvinvointia lisäävinä tekijöinä.

Hollolan kunnan strategisten ohjelmien toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti Hollolan varhaiskasvatuksessa edistetään luontokasvatusta monella tasolla. Luontoryhmän toimintaa ja toimintaympäristöä kehitetään edelleen. Monta luontoa–opinpolku suunnitelmaa jalkautetaan arkeen. Toiminnan ensimmäinen lähtökohta ja tavoite on ollut yksinkertainen; varhaiskasvatussyksikköjen lapsiryhmät retkeilevät lähiluonnossa vähintään kerran viikossa, näin vahvistetaan lasten ja henkilöstön luontosuhdetta.

Lapsi- ja perhepalveluiden kehittämiseen liittyy avoimen varhaiskasvatustoiminnan kehittäminen. Avoin varhaiskasvatus on yksi lapsiperheiden kohtaamispaikka. Vuonna 2024 avointa varhaiskasvatusta vahvistettiin toisella ohjajalla. Kevätlukukauden 2024 aikana kävi yli 1000 asiakasta. Toimintaa, sen muotoa ja resurssointia osana perhekeskustoiminnan kehittämistä tulee arvioida vuoden 2025 aikana.

Varhaiskasvatuksen osaamista on pyritty vahvistamaan digi- ja leikkipedagogiikalla vuonna 2024. Avoimessa varhaiskasvatuksessa toimivat opettajat vastaavat tähän oman perustyönsä ohella ja jalkauttavat yksiköihin digitaalista osaamista ja leikin syventämistä. Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen ovatkin nykyaikaisten oppimisympäristöjen osaamisalueita. Varhaiskasvatuksessa varaudutaan lisäämään edelleen ryhmiin laitteita vuonna 2025, jotta saavutetaan Hollolan digisuunnitelman mukainen tavoite. Leikkipedagogiikka ja oppimisympäristöjen muokkaus edellyttävät vielä koulutusta ja osaamisen vahvistamista.

Valtuuston päätöksen mukaan Tiilikankaan koulu lopettaa toiminnan lukuvuoden 2024–2025 päätteeksi. Tämä palveluverkon muutos aiheuttaa muutoksia varhaiskasvatuspalveluissa esioppilaiden osalta.

Vastuualueen palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille

Vaikka lapsimäärien on ennustettu vähenevän, vähennys ei heijastu samassa suhteessa varhaiskasvatuksen käyttäjämääriin, koska osallisuus on kasvussa valtakunnallisen tavoitteen mukaisesti ja se selvästi lisää paikkojen kysyntää. Vuonna 2023 Hollolan kuntakeskukseen perustettiin uusi noin 30 paikkainen yksikkö Koulurinteen päiväkotі, jolla on vastattu tilapäisesti kasvaneeseen paikkatarpeeseen. Muuttuviin lapsimääriin ja paikkatarpeisiin pyritään vastaamaan jatkossa rekrytoimalla tarvittaessa kunnallisia perhepäivähoitajia sekä hyödyntämällä yksityistä varhaiskasvatusta. Yksityisen varhaiskasvatuksen kanssa tehtävää yhteistyötä on kehitettävä ja jatkettava. Tulevaisuudessa tulee myös tarkastella varhaiskasvatuksen palveluvaihtoehtoja ja rakennetta suhteessa lapsimääriin ja perheiden tarpeisiin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöstä kahdella kolmesta tulee olla vuoteen 2030 mennessä varhaiskasvatuslain mukainen korkeakoulututkinto suoritettuna. Siirtymäaika uuden asetuksen mukaiseen henkilöstörakenteeseen on meneillään, ja jo nyt on ennakoitava kelpoisen henkilöstön rekrytoinnissa onnistumista vastaamaan lapsimäärän kehitystä.

Seuraavat vuodet tulevat edelleen näyttämään millaisia taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia lapsen tukea koskevalla lakimuutoksella on. Tarvitaan edelleen pitkäjänteistä ja kokopäiväistä työtä sen eteen, että Hollolassa saadaan kokopäiväpedagogiikka juurrutettua kentälle. Meidän tulee jatkuvasti tehdä töitä osaamisen kehittämiseksi ja arvioida mitä osaamista laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi meillä jo on ja mitä tarvitaan lisää, jotta laadukas varhaiskasvatus toteutuu myös tulevaisuudessa yhdenvertaisesti. Vaikutamme omalta osaltamme henkilöstön osaamiseen, satsaamalla koulutuksiin ja tuemme osaamisen jakamista myös kunnan sisällä.

Yleinen kustannusten nousu näkyy koko varhaiskasvatuksen kulurakenteessa ja haastaa meitä seuraavina vuosina. Maksutuotot vähenevät ja hintatason nousu näkyy muun muassa materiaalien ja palveluiden ostoissa. Varhaiskasvatuksen asetuksenmukaisen henkilöstömitoituksen riittävyttä haastaa lasten pidentyneet hoitoajat ja loma-aikojen varhaiskasvatuksen tarve ja niistä johtuvat yksikköjen laajentuneet aukioloajat. Lisäksi alle kolmevuotiaiden osuus varhaiskasvatuksessa sekä tuen resurssointi vaikuttavat. Työvuorosuunnittelussa tulee ottaa huomioon varhaiskasvatuksen opettajien lakisääteinen pedagoginen suunnittelu-aika, joka tukee laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumista.

Varhaiskasvatukseen kohdistuu lisäksi vuosittain useita erilaisia muutoksia kuten lakimuutokset, ohjaavien asiakirjojen ja asetusten tuomat muutokset sekä järjestelmämuutokset, jotka lisäävät hallinnon työtä. Varhaiskasvatuksessa tietojärjestelmiin kohdistuva iso muutos on vuonna 2023 alkanut vaiheittainen siirtyminen varhaiskasvatuksen tietojärjestelmä Efficasta Edlevoon. Tämä muutos tulee jatkumaan vielä seuraaville vuosille.

Arvio määrärahan jakautumisesta palveluittain

Varhaiskasvatus	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	742 589	750 000	725 000
Toimintakulut	-13 745 045	-13 710 500	-14 357 700
TOIMINTAKATE	-13 002 457	-12 960 500	-13 632 700
Perhepäivähoito	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	31 621	50 000	50 000
Toimintakulut	-375 893	-484 400	-385 400
TOIMINTAKATE	-344 271	-434 400	-335 400
Esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	143 929	190 000	159 000
Toimintakulut	-1 378 692	-1 370 400	-1 408 100
TOIMINTAKATE	-1 234 763	-1 180 400	-1 249 100
Esiopetus	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	31 562	13 600	27 000
Toimintakulut	-2 693 492	-2 410 100	-2 461 800
TOIMINTAKATE	-2 661 930	-2 396 500	-2 434 800

Erittely vastualueen määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Toimintatuotot	
Hoitopäivämaksujen vähennys	-50
Toimintakulut	
Vuokrakustannusten vähennys	-95
Siivouskustannusten kasvu	100
Ateriakustannusten kasvu	70
Palvelusetelien lisäys	260
Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisän vähennys	-120
Esiopetuksen kuljetuskustannusten siirto perusopetuksesta	185
Tiilikankaan koulun lakkauttaminen	-39
Kotikuntakorvausmenojen kasvu	30

Tuloslaskelma

Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	949 700	1 003 600	961 000
Myyntituotot	278 698	203 600	211 000
Maksutuotot	670 890	800 000	750 000
Muut toimintatuotot	113	0	0
Toimintakulut	-18 193 122	-17 975 400	-18 613 000
Henkilöstökulut	-10 790 144	-10 670 900	-10 899 400
Palvelujen ostot	-3 632 092	-3 583 200	-4 190 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-148 510	-134 700	-138 700
Avustukset	-1 298 600	-1 320 000	-1 199 700
Muut toimintakulut	-2 323 776	-2 266 600	-2 185 100
TOIMINTAKATE	-17 243 422	-16 971 800	-17 652 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-37	0	0
VUOSIKATE	-17 243 459	-16 971 800	-17 652 000
Poistot ja arvonalentumiset	-4 893	-10 000	-10 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-17 248 351	-16 981 800	-17 662 000

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TA2025
0–6 vuoden ikäluokka yhteensä31.12	1 393	1 400	1 350
- joista kunnan tuottamassa päiväkotihoidossa	604	610	620
- joista kunnan tuottamassa perhepäivähoidossa	21	28	24
- joista kunnan tukemassa yksityisessä päivähoitossa	163	164	159
o palvelusetelillä	97	95	100
o yksityisen hoidon tuella	63	69	55
o ostopalveluna	3		4
- joista esiopetuksessa	238	235	210
- joista esiopetuksen lisäksi päivähoitossa	202	195	175
Kotihoidon tuki			
- Tuen saajia, keskimäärin / vuosi	227	232	195
- Lapsia tuen piirissä, keskimäärin / vuosi	277	282	250
- Kotihoidon tuki / tuensaaja / vuosi	4 113	4 088	4 254

Perusopetuspalvelut

Vastuutaho: **Sanna Plit-Rehula**, perusopetuksen rehtori; **Minna Tsutsunen**, erityisopetuksen rehtori; **Anssi Vidman**, perusopetuksen rehtori

Vastuualuepäällikön katsaus

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäsenenä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Peruskoulussa on vuosiluokat 1–9, ja se on tarkoitettu koko 7–16-vuotiaiden ikäluokalle. Esiopetus toteutetaan varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyönä alkuluokkatoimintana kouluilla perusopetuksen 1–2 vuosiluokkien kanssa. Kouluilla järjestetään myös perusopetuslain mukaista koululaisten iltapäivätoimintaa.

Oppivelvollisuuden laajentumisesta 18 ikävuoteen asti kunnalle tuli velvollisuutena valvontavastuu oppivelvollisuuden toteutumisen seurannasta. Valvontavastuu myötä on perusopetuksessa tehty joitakin opiskelupaikan osoittamisia toisen asteen opintoihin.

Hollolassa palvelualue on jaettu Eteläiseen ja Pohjoiseen palvelualueeseen. Eteläisellä palvelualueella on kolme koulua ja Pohjoisella palvelualueella kuusi koulua. Kouluista Heinsuon ja Salpakankaan koulut ovat yhtenäiskouluja. Vaativaa erityisopetusta annetaan koko kuntaa palvelevassa Kankaan erityiskoulussa vuosiluokilla 0–9.

Palvelualueella seurataan Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen sekä muiden tahojen kehittämishankkeita ja pyritään niihin hankkeisiin, jotka palvelevat palvelualueen omaa toimintaa. Kehittämishankkeiden avulla pyritään löytämään uusia toimintamalleja tukemaan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia.

Erityishuoltolain piiriin kuuluvien lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen on siirtynyt hyvinvointialueuudistuksen myötä hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle 1.1.2023 alkaen. Aikaisemmin kunta on tuottanut ja hyvinvointiyhtymän vammaispalvelut on ostanut kyseessä olevan palvelun Hollolan kunnalta ja toiminta on katettu kunnan SOTE-budjetista. Tällä hetkellä kunta on joutunut järjestämään kyseisen palvelun, koska selvittely hyvinvointialueen kanssa asiasta on edelleen kesken. Tämä on aiheuttanut kunnalle ylimääräistä kulurakennetta. Sama ongelma koskee kaikkia Päijät-Hämeen kuntia.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Valtuuston päätöksen mukaan Tiilikankaan koulu lopettaa toiminnan lukuvuoden 2024–2025 päätteeksi. Tämä palveluverkon muutos aiheuttaa oppilaaksiottoalueiden muutoksen 1.8.2025 lähtien.

Valtioneuvoston toukokuussa 2024 tehdyn päätöksen mukaisesti perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijakoa koskevaa asetusta on muutettu. Niin sanotun tuntijakoasetuksen muutoksella vuosiluokilla 1–2 äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen ja matematiikan opetusta lisättiin yhdellä vuosiviikkotunnilla. Lisäksi vuosiluokille 3–6 lisättiin yksi vuosiviikkotunti äidinkieli ja kirjallisuus -oppiainetta. Samalla myös perusopetusasetusta muutettiin siten, että opetuksen keskimääräisiä vähimmäistuntimääriä työviikossa nostettiin. Vuosiviikkotuntien tarkemmasta kohdentamisesta päätetään paikallisesti. Perusopetuksen oppiaineiden opetussuunnitelmaperusteisia tavoitteita ei lisätä, vaan ainoastaan resursoidaan lisää aikaa nykyisten tavoitteiden oppimiseen. Tämä järjestely vaatii muutoksia kunnan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmaan kevään 2025 aikana.

Perusopetus osallistuu aktiivisesti Päijät-Hämeen seudullisiin perusopetuksen kehittämis- ja yhteistyöryhmiin. Perusopetuksella on edustus seuraavissa seudullisissa kehittämis- ja yhteistyöryhmissä: Seudullinen sivistysjohtajien ohjausryhmä, Opetussuunnitelman kehittämisryhmä (OPS), Oppilas- ja opiskelijahuollon ja oppisen tuen ryhmä (OOOT), ARVO-kehittämisryhmä, TVT-kehittämisryhmä, Opiskeluhoollon alueellinen yhteistyöryhmä ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston Sivistystoimen turvallisuutta edistävä työryhmä (SIVTURVA).

Elokuusta 2025 alkaen myös perusopetuksen 6. luokkalaisten saavat henkilökohtaisen digilaitteen oppivälineeksi. Tällöin kaikilla Hollolan vuosiluokkien 3–9 oppilaille on käytössään henkilökohtainen digilaitte. Vuosiluokkien 3–6 oppilaille on hankittu tablet-laitteet ja vuosiluokkien 7–9 oppilaille kannettava tietokone. Digitaalisuutta opetuksessa tuetaan lisäksi tutortoiminnan ja teknologiaalainaanon avulla.

Opetusministeriön tai aluehallintovirastojen hankkeissa ollaan mukana. Vuoden 2025 aikana jatkuvat seuraavat hankkeet: Koulutuksen laadun parantaminen sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tasa-arvon edistäminen Hollolassa 2024–2027, Koulun kerhotoiminnan kehittäminen, Liikunnan iloa ja riemua Hollolaan sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistaminen ja kehittäminen Hollolassa. Perusopetuksessa seurataan aktiivisesti myös avautuvia hankkeita ja niitä haetaan, mikäli niiden katsotaan palvelevan perusopetuksen kehittämistä.

Kaikissa kouluissa on otettu käyttöön osana sitouttavaa koulu yhteistyötä Päijät-Hämeen kuntien yhteinen poissaoloihin puuttumisen malli. Mallin avulla puututaan poissaoloihin, poissaoloista ilmoitetaan huoltajille ja tarvittaessa tehdään tukitoimia. Näin pyritään omalta osaltaan sitouttamaan oppilaita kouluun ja koulu yhteisöön. Poissaolojen valvonnassa on otettu käyttöön kansalliset poissaololuokitukset (kuten koko seudulla). Näiden luokitusten avulla saadaan kansallista vertailutietoja poissaoloista ja kouluun kiinnittymisestä entistä tarkemmin.

Kouluun sitouttamista ja koulupudokkuuden ehkäisemistä varten kahdessa yhtenäiskouluissa toimii jo aiemmin vakinaistettu Veturi-luokkatoiminta. Määräaikaisena toimivan Vaihde-ryhmän toiminta on tarkoitus vakiinnuttaa vuoden 2025 aikana. Vaihde-luokka tarjoaa turvallisen kouluun kiinnittymisen ja sitoutumisen niille oppilaille, joiden kouluhistoria ja koulupolku on ollut aikaisemmin hajanainen. Vaihde-luokkatoiminnan vakiinnuttaminen on erityisen tärkeää, koska hanketyössä ollut samansuuntainen Potkuri-luokan toiminta on päättynyt hankerahoituksen päättymiseen. Vaihteen toiminnassa voidaan hyödyntää Potkuri-luokasta saatuja kokemuksia.

Oppilaiden osallisuustyöhön liittyy lasten parlamentin ja 9. luokkalaisten vaikuttamispäivän lisäksi Erätauko-menetelmästä kehitetyn Skidi-dialogin käyttö. Tätä menetelmää voidaan hyödyntää monissa eri tilanteissa, joissa lapsen ääni saadaan kuulumaan heitä koskeissa asioissa. Vastuualueelle koulutetaan Erätauko-keskustelumenetelmän osajia.

Vastuualueen palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille

Koulupudokkuuden ennaltaehkäisyyn ja torjumiseen kiinnitetään myös jatkossa erityistä huomiota ja tehdään tarvittavia kehittämistoimenpiteitä. Digikehittäminen opetustyössä ja sähköisen asioinnin lisääminen jatkuu. Palveluverkon muutoksen vaikutuksia seurataan asiakastyytyvyyttä seuraamalla. Saadun palautteen mukaan kehitetään perusopetuksen toimintaa. Kunnan osallisuustyö jatkuu. Kelpoisen erityisopetushenkilöstön rekrytointihaasteisiin kiinnitetään erityistä huomiota ja lisätään markkinointia muihinkin rekrytointeihin.

Arvio määrärahan jakautumisesta palveluittain

Perusopetuspalvelut	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	2 053 476	1 897 900	1 658 500
Toimintakulut	-32 571 716	-33 357 000	-33 692 800
TOIMINTAKATE	-30 518 240	-31 459 100	-32 034 300

Erittely vastualueen määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Toimintatuotot	
Iltapäivätoimintamaksujen lisäys	10
Sisäisten myyntituottojen vähennys, hollolaiset Etappi luokan oppilaat	-190
Kankaan koulun loma-ajan toiminnan sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen vähennys	-70
Vuokratuottojen siirto hallinnosta	5
Toimintakulut	
Vuokrakustannusten kasvu	69
IT-laitteiden vuokrakustannusten kasvu	86
Siivouskustannusten vähennys	-43
Ateriakustannusten kasvu	106
Esiopetuksen kuljetuskustannusten siirto esiopetukseen ja kuljetuskustannusten säästötavoite	-195
Tiilikankaan koulun lakkauttaminen	-208
Kotikuntakorvausmenojen kasvu	445

Tuloslaskelma

Perusopetuspalvelut	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	2 053 476	1 897 900	1 658 500
Myyntituotot	1 814 914	1 710 400	1 456 000
Maksutuotot	173 075	140 000	150 000
Tuet ja avustukset	34 357	18 500	18 500
Muut toimintatuotot	31 130	29 000	34 000
Toimintakulut	-32 571 716	-33 357 000	-33 692 800
Henkilöstökulut	-15 583 193	-16 133 400	-16 092 800
Palvelujen ostot	-9 832 559	-9 471 500	-9 728 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-662 518	-719 600	-693 000
Muut toimintakulut	-6 493 447	-7 032 500	-7 179 000
TOIMINTAKATE	-30 518 240	-31 459 100	-32 034 300
Rahoitustuotot ja -kulut	-2	0	0
VUOSIKATE	-30 518 243	-31 459 100	-32 034 300
Poistot ja arvonalentumiset	-34 173	-30 000	-30 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-30 552 415	-31 489 100	-32 064 300

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TA2025
Lapsia perusopetuksessa	2 408	2 446	2 360
Lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	186	205	209

Vapaa-aikapalvelut

Vastuutaho: **Lassi Puodinketo**, vapaa-aikapäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut tarjoavat tekemistä ja toimintaa vapaa-ajalla, tukea työelämän alkutaipaleella ja apua haastavissa elämäntilanteissa Hollolassa nuorisotyö näkyy vahvasti myös perusopetuksen arjessa. Keskeiset toimintamallit ovat etsivä nuorisotyö, koulunuorisotyö ja erityisnuorisotyö. Kaikessa toiminnassa pyritään saumattomaan lapsen ja nuoren kasvua tukevaan toimintaan. Nuorisopalveluilla on vuoden 2025 alusta lähtien merkittävä rooli lakisääteisen ohjaamotoiminnan käynnistämisessä Hollolan kunnassa.

Kirjastopalvelut

Hollolan kirjasto kuuluu Päijät-Hämeen Lastukirjastoihin. Toimintaa järjestetään pääkirjastolla Salpakankaalla sekä kahdella sivukirjastolla Kalliolassa ja Hämeenkoskella sekä kirjastoautolla. Kirjastossa on tarjolla lehtiä, kirjoja, musiikkia, elokuvia ja muita aineistoja, joihin voi tutustua paikan päällä tai lainata kotiin. Kirjaston tiloissa voi opiskella, harrastaa ja oleskella. Siellä järjestetään myös opastuksia, neuvontaa, tapahtumia ja näyttelyitä. Yhteisöllinen kirjasto Salpakankaalla on monien yhdistysten keskeinen toimintaympäristö tarjoten erilaisia kokous- ja seminaarituloja kuntalaisten käyttöön.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut järjestävät monipuolisia liikuntamahdollisuuksia, ohjattua liikuntaa ja terveysneuvontaa kuntalaisille. Liikuntapalveluiden liikuntakalenteri liikuttaa satoja kuntalaisia viikoittain liikuntatreffeillä, ohjatuilla ryhmäliikuntatunneilla, liikkumisen tukea tarjoavissa matalan kynnyksen kuntosaliryhmissä. Liikuntapalvelut pyrkivät aktiivisesti toimintakauden aikana mukauttamaan tarjontaansa vastaamaan kuntalaisten toiveita ja erityistarpeita.

Kulttuuripalvelut

Kulttuurista työtä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä useiden eri kunnan yksiköiden sekä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa. Kulttuuripalvelut koordinoivat Hollolan kunnan kulttuurikasvatusohjelman toteutumista perusopetuksessa, lasten kulttuurikeskus Efektin toimintaa sekä harrastamisen Suomen mallin mukaisen toiminnan järjestämistä Hollolassa. Kulttuuripalvelut toimivat keskeisenä tapahtumatuotantoa organisoivana ja toteuttavana toimijan yhteistyössä muiden palvelualueiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Piipahlus

Asiointipiste Piipahlus on Hollolan kunnan asiakaspalvelupiste, jossa annetaan yleisneuvontaa kunnan toimintaan liittyen. Piipahlus sijaitsee Hollolan kunnan pääkirjaston tiloissa. Asiointipisteessä voi hoitaa kunnan ja muiden toimijoiden palveluihin liittyviä asioita. Asiointipiste on myös eri palveluiden ja tapahtumien tietopankki ja palvelupisteestä voi hakea ja sinne voi palauttaa eri palveluihin liittyviä lomakkeita. Asiointipisteen palveluneuvojat hoitavat myös Kelan avustavia asiakaspalvelutehtäviä (yleisneuvonta, esitteiden jako, lomakkeiden jako ja vastaanotto).

Hyvinvoinnin koordinaatio ja osallisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan keskeisiä tehtäviä ja työtä toteutetaan kunnan kaikilla palvelualueilla. Työ koostuu erilaisista tehtävistä, joiden tavoitteena on muun muassa kuntalaisten terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ennaltaehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Hyte-työn toteutumisesta vastaa kunnan hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä osallisuuskoordinaattorin kanssa. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen tiimissä työskentelee myös senioriohjaaja, joka tarjoaa neuvontaa ja opastuspalveluita kunnan ikäihmisille, sekä kehittää senioripalveluita ja niiden saatavuutta Hollolassa.

Maahanmuuttajapalvelut

Maahanmuuttotyöhön liittyviä tehtäviä hoitaa kolmen kunnan (Heinola, Orimattila, Hollola) yhteinen maahanmuuttokoordinaattori yhteistyössä kulttuuripalveluilla työskentelevän yhteisöohjaajan kanssa. Kiintiöpakolaisten vastaanotto kuntaan, sekä opastus ja neuvonta alkuvaiheen integraatiossa muodostaa merkittävää osan vapaa-aikapalveluilla tehtävästä maahanmuuttotyöstä.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Vuoden 2025 aikana pyrimme vahvistamaan kunnassa tehtävää osallisuustyötä ja vakiinnuttamaan muun muassa osallistavan budjetoinnin osaksi kuntalaisten vaikuttamisen keinoja. Senioreille kohdennettua työtä kehitetään ja vakiinnutetaan osaksi hyvinvoinnin koordinoinnin kokonaisuutta.

Nuorisopalveluiden palvelukokonaisuuden tarkastelu aloitettiin syksyllä 2024 ja olemassa olevan resurssin mahdollista uudelleenjärjestelyä selvitetään kevään 2025 aikana. Nuorten työpaja Osuman toimintamalleja kehitetään yhteistyössä kunnan työllisyyspalveluiden kanssa. Nuorisopalvelut on aktiivisesti mukana kehittämässä nuorten Ohjaamotoiminnan käynnistämistä alkuvuodesta 2025. Vuoden 2025 aikana valmistellaan suunnitelma uimahallin kahvion ja lipunmyynnin toteuttamisesta samaan tapaan, kuin ennen uimahallin remonttia. Tavoitteena on, että toimintamalli on valmiina, kun uimahalli avautuu tammikuussa 2026. Valtion osarahoitusta saavien nuorten työpaja Osuman ja etsivän nuorisotyön hankkeen rahoitusosuudet laskivat kuluvalle hankekaudelle ja tulevien hankekausien rahoituksen määrästä ei tässä vaiheessa voida esittää kuin karkeita arvioita. Valtion budjettiriihessä on alustavasti esitetty leikkauksia nuorisotyön rahoitukseen, joten on mahdollista, että kunnan omarahoitusosuus näissä hankkeissa kasvaa entisestään vuoden 2025 aikana. Nuorisopalveluiden avoin tilatoiminta on palvelukokonaisuuden tarkastelussa yhtenä keskeisenä toimintana. Etenkin nuorten palvelupiste Mestän toimintaa kehitetään ja vastuuta tilan auki pitämisestä jaetaan tasaisemmin nuorisopalveluiden henkilöstön kesken, jotta erityisnuorisotyö voi rakentaa vankempaa jalansijaa Kankaan koulun arjessa. Työparimuotoinen koulunuorisotyö kunnan kahdella isolla koulukeskuksella on tuottanut hyviä positiivisia tuloksia, kuten myös kouluympäristössä toteutettu työ Kalliolan koulussa. Näiden hyvien kokemusten pohjalta pyritään kehittämään koulussa tehtävää nuorisotyötä myös Kankaan koulussa.

Liikuntapalveluilla vuosi 2025 jatkuu vuoden 2024 tapaan poikkeuksellisissa olosuhteissa, sillä uimahallin remontti käsittää koko talousarviovuoden. Henkilöstössä on tehty työtehtävien uudelleenjärjestelyitä, jotta liikuntakalenteri pystytään toteuttamaan samalla volyyminä, kuin aikaisempina vuosina. Uudelleenjärjestelyitä on tehty myös alakoululaisten uimaopetuksen ja peruskoulujen uimavuorojen kanssa, sillä poikkeustilanteessa perusopetuksen oppilaat uitetaan eri uimahalleissa Kärkölässä, Vierumäellä, Orimattilassa ja Lahdessa. Vuoden 2025 aikana kilpailutetaan uimahallin irtain sekä uuden kuntosalin kuntosalilaitteet. Nämä hankinnat on huomioitu investoinneissa vuodelle 2025.

Palvelupiste Piipahluksen perustehtävät työllistävät henkilöstöä normaaliin tapaan. Tällä hetkellä ei tiedossa merkittäviä muutoksia palvelurakenteeseen, mutta myös vuoden 2025 aikana Piipahlus toimii ajan hermolla ja tarvittaessa antaa tukea erilaisissa uusissa. Aikaisempien vuosien perusteella toimintakauden aikana saattaa tulla pikaista reaktiota vaativia tehtäviä, joista esimerkkinä syksyllä 2024 toteutettu uimahallikuljetusten toteuttaminen Orimattilan uimahalliin. Uimahallikuljetuksia on tarkoitus jatkaa myös vuoden 2025 aikana ja tämänkään palvelun toteuttaminen ilman Piipahluksen palvelualttiutta ei olisi ollut mahdollista.

Kulttuuripalvelut jatkavat laaja-alaista kulttuurityön kehittämistä Hollolassa myös vuonna 2025. Merkittävimpiä hankkeita on harrastamisen Suomen malli, jonka toteuttamista kaikissa Hollolan kouluissa jatketaan hankerahoituksen turvin myös vuonna 2025. Tapahtumajärjestäminen, uusien tapahtumien ja toiminnan kehittäminen yhteistyössä kunnassa toimivien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on aktiivista ja aikaan ja ilmiöihin reagoivaa.

Vastuualueen palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille

Vapaa-aikapalvelut kehittävät palvelutarjontaa aktiivisesti kouluttamalla henkilöstöä sekä hakemalla ulkopuolista rahoitusta erilaisista rahoitushauista. Toteutuvista peruskorjauksista, lakimuutoksista tai muista force majour -systä aiheutuviin palvelukokonaisuuden muutoksiin varaudutaan tilanteen vaatimalla tavalla, ensisijaisesti olemassa olevaa työntekijäresurssia ja heidän tehtäväkuviaan päivittäen.

Arvio määrärahan jakautumisesta palveluittain

Kirjastopalvelut	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	44 666	32 000	40 400
Toimintakulut	-1 008 064	-991 000	-1 025 500
TOIMINTAKATE	-963 398	-959 000	-985 100
Kulttuuripalvelut	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	1 022	1 500	1 500
Toimintakulut	-155 397	-171 300	-186 500
TOIMINTAKATE	-154 375	-169 800	-185 000
Liikuntapalvelut	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	431 507	153 000	20 000
Toimintakulut	-2 256 067	-1 569 100	-1 380 300
TOIMINTAKATE	-1 824 560	-1 416 100	-1 360 300
Asiointipiste Piipahlus	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	85 049	74 800	156 500
Toimintakulut	-159 840	-155 600	-156 500
TOIMINTAKATE	-74 791	-80 800	0
Hyvinvoinnin koordinointi	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-85 779	-74 100	-81 700
TOIMINTAKATE	-85 779	-74 100	-81 700
Maahanmuuttajapalvelut	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	37 659	50 000	50 000
Toimintakulut	-61 463	-22 200	-22 700
TOIMINTAKATE	-23 804	27 800	27 300
Vapaa-aikapalvelujen yhteiset palvelut	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	1 600	0	0
Toimintakulut	-300 112	-339 800	-317 500
TOIMINTAKATE	-298 512	-339 800	-317 500

Nuorisopalvelut	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	97 430	111 800	71 100
Toimintakulut	-550 373	-522 600	-537 500
TOIMINTAKATE	-452 943	-410 800	-466 400

Erittely vastualueen määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Toimintatuotot	
Uimahallin kiinni olon vaikutus tuloihin	-177
Piipahluksen sisäinen laskutus	81
Toimintakulut	
Uimahallin kiinni olon vaikutus menoihin	-251
Vuokrakustannusten kasvu (ei sisällä uimahallia)	112
Siivouskustannusten vähennys (ei sisällä uimahallia)	-9
Avustuskustannusten kasvu	6
Kohan käyttöönottomaksun vähennys	-10

Tuloslaskelma

Vapaa-aikapalvelut	TP 2023	TA 2024	TA2025
Toimintatuotot	698 933	423 100	339 500
Myyntituotot	215 815	206 800	257 200
Maksutuotot	381 395	122 500	0
Tuet ja avustukset	37 659	50 000	50 000
Muut toimintatuotot	64 064	43 800	32 300
Toimintakulut	-4 577 095	-3 845 700	-3 708 200
Henkilöstökulut	-1 395 629	-1 483 200	-1 494 100
Palvelujen ostot	-632 263	-544 200	-456 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-263 315	-275 900	-252 200
Avustukset	-138 119	-147 000	-153 800
Muut toimintakulut	-2 147 769	-1 395 400	-1 351 900
TOIMINTAKATE	-3 878 162	-3 422 600	-3 368 700
Rahoitustuotot ja -kulut	-114	0	0
VUOSIKATE	-3 878 277	-3 422 600	-3 368 700
Poistot ja arvonalentumiset	-41 081	-7 300	-9 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 919 358	-3 429 900	-3 377 700

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TA2025
Kirjastopalvelut			
Lainausten määrä	300 966	280 000	280 000
Kävijöiden määrä	193 833	215 000	215 000
Kirjastojen aukioloaika eriteltynä 2021 alkaen:			
- omatoimiaika (tuntia/viikko)	132	132	132
- kirjastoauto (tuntia/vuosi/keskimäärin), 60 pysäkkiä	855	850	850
- palveluaika (tuntia/viikko)	76	76	76
Nuorisopalvelut			
Nuorisotyön piiriin kuuluvien ikäluokka (0–28-vuotiaat) / lukumäärä	6 280	6 132	6 280
Liikuntapalvelut			
Uimahallin kävijämäärä (käyntikertojen lukumäärä)	62 153	60 000	-
Uimakoulutoimintaan osallistuvien lukumäärä	191	150	150

Investoinnit

IRTAIN OMAISUUS	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen irtain	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Riskien hallinta

SIVISTYKSEN- JA HYVINVOINNIN PALVELUALUE

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys *	Riskin merkittävyys **	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/ toteutus-aikataulu
Kiinteistöt ja rakennukset	Turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö (rakennukset, piha-alueet)	2	2	Suunnittelu, rakentaminen / varustaminen, valvonta / ylläpito, raportointijärjestelmät, kuntokartoitukset, toimenpiteet ongelmien johdosta. Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelmatyöryhmien työ.	jatkuva
Vastuutaho: Suunnittelijat, käyttäjät, ylläpitäjät, valvojat, työryhmiin nimetyt					
Henkilöriskit	Sisäilmaongelmat, tapaturmat, tuottamukselliset teot, jaksaminen, sitoutuminen/asenne, osaavan työvoiman saatavuus.	2	2	Valvonta/seuranta, asioihin ajoissa reagoiminen, koulutus/perehdytys, tiedonkulun kehittäminen, yms. Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelma-työryhmien työ. Aktiivinen rekrytointi.	jatkuvaa, vuosittain eri painotuksia
Vastuutaho: Koko henkilöstö sekä osin vastuuesimiehistö, työryhmiin nimetyt					
Järjestelmiin liittyvät riskit	Muuntautumis- ja integraatiokyky toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista johtuen	2	2	Ennakoiva seuranta ja reagointi muutostarpeisiin sekä tiivis yhteistyö tietohallintopalveluiden kanssa.	jatkuva
Vastuutaho: Hyvä johtoryhmä, tietohallinto					

* 1= epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3= erittäin todennäköinen

** 1= riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri

Kiinteistöihin ja piha-alueisiin liittyviin riskeihin etsitään ratkaisuja yhdessä eri toimialojen edustajien kesken (tekninen, hyvinvointipalvelut, ympäristöterveydenhuolto, työsuojelu, ja niin edelleen).

Palvelualueen henkilöriskit liittyvät asiakkaisiin (toimintaympäristön turvallisuus/lapset, nuoret, huoltajat) sekä henkilöstöön (tapaturmat, sairastuneisuus, jaksaminen, osaaminen, motivoituneisuus ja muutosvalmius). Muutosjohtamisen ja resursoinnin merkitys korostuvat jatkossa.

Hollolan kunta
PL 66, 15870 Hollola
Puh. (03) 880 111
Fax (03) 880 3474
kirjaamo@hollola.fi
sähköposti: etunimi.sukunimi@hollola.fi

www.hollola.fi

<https://twitter.com/HollolanKunta>

<https://www.facebook.com/hollolankunta/>